

Ceremoniał szkolny w Zespole Szklno – Przedszkolnym w Daleszycach

Daleszyce 2017

Spis treści:

ROZDZIAŁ 1	Wstęp	str. 3
ROZDZIAŁ 2	Uroczystości i symbole szkolne	str. 4
ROZDZIAŁ 3	Poczet sztandarowy w szkole	str. 5
ROZDZIAŁ 4	Opis zachowania uczniów w trakcie oficjalnych uroczystości	str. 6
ROZDZIAŁ 5	Sposób zachowania pocztu sztandarowego	str. 6
ROZDZIAŁ 6	Ceremoniał ślubowania klas pierwszych	str. 6
ROZDZIAŁ 7	Ceremoniał przekazania opieki nad sztandarem	str. 8

Mając na względzie prawidłowy rozwój intelektualny i moralny młodego pokolenia, w trosce o jego właściwą postawę, którą cechować powinien patriotyzm i umiłowanie ojczyzny, szacunek dla symboli i barw narodowych, szanując tradycje i zwyczaje panujące w szkole, został opracowany ceremoniał naszej szkoły.

I. WSTĘP

„Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełnienia obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.” (Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty).

1. Właściwa postawa ucznia w szkole powinna wyrażać się poprzez:
  - a) patriotyzm;
  - b) szacunek dla symboli narodowych, przez które rozumiemy: godło, flagę, barwy, sztandar i banderę oraz hymn narodowy;
  - c) szacunek dla symboli szkolnych;
2. Najważniejsze pojęcia:
  - a) patriotyzm – to miłość i przywiązanie do ojczyzny, również „małej ojczyzny”;
  - b) godło – wizerunek orła białego zwróconego w prawo ze złotą koroną na głowie, z dziobem i szponami złotymi, w czerwonym polu. Heraldyczny znak orła jako godło dynastii państwowej pojawił się w I połowie XIII w., za rządów Władysława Łokietka stał się oficjalnym godłem całego państwa; po odzyskaniu niepodległości, w 1919 roku, Sejm przyjął go za herb państwa. Nowy wizerunek orła został wprowadzony rozporządzeniem Prezydenta RP z 1927 roku; oparty na projekcie prof. Z. Kamińskiego, wzorowany na godle z czasów Stefana Batorego o kształcie prawie identycznym z obowiązującym obecnie; po 1945 roku orzeł podobny do przedwojennego, lecz bez korony (potwierdzony dekretem z 1955 roku); od 1990 roku orzeł biały z koroną;
  - c) flaga państwowa RP to prostokątny płat tkaniny o barwach RP umieszczony na maszcie. Stosunek szerokości do długości flagi przedstawia proporcja 5:8. Flaga składa się z 2 równoległych pasów równej długości – górny biały, a dolny czerwony. Górny związany jest z orłem herbowym, a dolny czerwony nawiązuje do barwy pola jego tarczy;
  - d) hymn państwowy – „Mazurek Dąbrowskiego”, wprowadzony okólnikiem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 października 1926 roku, którego współczesny tekst literacki i muzyczny zostały określone w ustawie sejmowej z 31 stycznia 1980 roku;

- e) ceremoniał szkolny – opis sposobów przeprowadzania najważniejszych uroczystości szkolnych z udziałem sztandaru szkoły. To również zbiór zasad zachowania się młodzieży w trakcie uroczystości szkolnych.

II. UROCZYŚCIOC I SYMBOLE SZKOLNE

1. Do najważniejszych uroczystości tworzących ceremoniał szkolny zalicza się:
  - a) uroczyste rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego;
  - b) ślubowanie klas pierwszych;
  - c) Dzień Patrona;
  - d) pożegnanie uczniów klas najwyższych, przekazanie sztandaru;
  - e) uroczystości patriotyczno – religijne nawiązujące do rocznic ważnych wydarzeń historycznych: 11 Listopada, 3 Maja, 15 sierpnia, msza rezurekcyjna, Boże Ciało;
  - f) inne uroczystości szkolne odbywające się z udziałem sztandaru szkoły (np. pożegnanie nauczycieli – emerytów, uroczystości pogrzebowe zmarłych nauczycieli, itp.);
2. Do najważniejszych symboli szkolnych będziemy zaliczać:
  - a) miejsce pamięci patrona szkoły;
  - b) sztandar szkoły;
  - c) logo szkoły;

Miejsce pamięci patrona szkoły

Znajduje się na korytarzu szkolnym na półpiętrze (między parterem a pierwszym piętrzem). Umieszczono w nim gablotę, w której eksponuje się sztandar szkoły oraz portret patrona szkoły – płk M. Sołtysiaka „Barabasz” – żołnierza, partyzanta, dowódcy oddziału AK „Wybraniec”.

Sztandar szkoły

Sztandar szkoły stanowi prostokątna tkanina o wymiarach 76 cm x 90 cm obszyta złotą frędzlą. Awers (prawa strona) nawiązuje do barw narodowych. W centralnym miejscu, na białym kolorze, w złotej oblamówce o kształtach tarczy herbowej, umieszczone jest godło (biały orzeł w złotej koronie na czerwonym tle). Rewers nawiązuje do czasów II wojny światowej. Płat jest koloru ciemnozielonego. Środek zajmuje wyhaftowany czerwony, ceglany mur. Na jego tle umieszczone są szare litery AK (Armia Krajowa), duża kotwica - symbol Polski Walczącej oraz płonący znicz w tym samym kolorze. Dookoła, złotymi literami wyszyty jest napis: Szkoła Podstawowa w Daleszycach im. płk. M. Sołtysiaka „Barabasz”. Płat sztandaru przytwierdzony jest do drzewca, który zakończony jest metalową głowicą w kształcie orła. Do górnej części drzewca powbijane są małe, srebrne tarcze z wygrawerowanymi nazwiskami osób, które przyczyniły się do ufundowania sztandaru oraz nadania imienia szkole.

Sztandar przechowywany jest w przeszkolonej gablocie, w miejscu ogólnie dostępnym w szkole. Nad sztandarem, na tle biało-czerwonej flagi umieszczony jest portret płk. Mariana Sołtysiaka „Barabasz”- patrona szkoły oraz obraz przedstawiający Matkę Boską z Dzieciątkiem pochylającą się nad młodym żołnierzem.

Logo szkoły

Logo szkoły stanowi jej znak rozpoznawczy. Jest eksponowane na dyplomach, oficjalnych pismach szkoły, na stronie internetowej. Ma ono kształt okręgu, w środku którego znajdują się litery AK z wpisanym w nie symbolem Polski Walczącej. Nad literami widnieje skrót 4PPLeg (4 Pułk Piechoty Legionów), a pod nim napis: D-ce Oddz. Wybranieckich. Po wewnętrznej stronie okręgu zapisano imię, nazwisko oraz pseudonim naszego patrona (płk Marian Sołtysiak ps. „Barabasz”). Z kolei po stronie zewnętrznej okręgu widnieje napis: Szkoła Podstawowa w Daleszycach.

III. POCZET SZTANDAROWY W SZKOLE

1. Sztandarem w naszej szkole opiekuje się poczet sztandarowy (3 osoby oraz drugi skład rezerwowy) wytypowany spośród uczniów klas najwyższych (skład rezerwowy z klas młodszych), wyróżniających się w nauce, o nienaganej postawie i wzorowym zachowaniu.
2. Skład pocztu stanowią chorąży i asysta.
Chorąży i asysta powinni być ubrani odświętnie – uczeń w ciemne spodnie (granatowe lub czarne) i białą koszulę; uczennice w ciemne spódnice lub spodnie (granatowe lub czarne) i białe bluzki. Na odświętny strój poczet nosi ciemnozielone peleryny.
3. Insignia pocztu sztandarowego stanowią:
  - a) biało – czerwone szarfy przewieszane przez prawe ramię, zwrócone kolorem białym w stronę kołnierza, spięte na lewym biodrze;
  - b) białe rękawiczki.
4. Całością spraw organizacyjnych pocztu zajmuje się opiekun pocztu wyznaczony przez dyrektora spośród nauczycieli szkoły.
5. Sztandar będzie uczestniczył w najważniejszych uroczystościach szkolnych wymienionych powyżej oraz poza szkołą na zaproszenie innych szkół i instytucji.
6. W przypadku, gdy poczet sztandarowy uczestniczy w uroczystościach pogrzebowych lub ogłoszono żałobę narodową, sztandar powinien być ozdobiony czarnym kirem. Sposób udekorowania flagi kirem: wstążka czarnej materii zaczyna się w lewym górnym rogu, a kończy w połowie szerokości dolnej, czerwonej materii flagi; nie jest określona szerokość kiru; na sztandarze wstążkę kiru przywiesza się w miejscu jego zamocowania na drzewcu od lewej górnej strony do prawej.
7. Podczas dłuższych przemarszów dopuszcza się możliwość trzymania sztandaru na ramieniu. Jednak przy wchodzeniu na salę lub plac uroczystości zawsze należy pochylić go do przodu. W czasie uroczystości kościelnych sztandar jest wprowadzany i wyprowadzany bez podawania komend. W czasie wprowadzania sztandaru wszyscy wstają. Poczet przechodzi przez kościół, trzymając sztandar pod kątem 45 stopni do przodu i staje po lewej lub po prawej stronie, bokiem do ołtarza i do zgromadzonych ludzi, podnosząc sztandar do pionu.
8. W trakcie mszy świętej lub innej uroczystości członkowie pocztu sztandarowego nie klękają, nie przekazują znaku pokoju, nie wykonują żadnych innych gestów, stojąc cały czas w pozycji „**Bacność**” lub „**Spocznij**”. Pochylenie sztandaru pod kątem 45 stopni do przodu w pozycji „**Bacność**” następuje w następujących sytuacjach:
  - a) podczas każdego podniesienia Hostii: w czasie Przemienienia, przed komunią świętą oraz w trakcie trzykrotnego podniesienia Monstrancji przy Wystawieniu Najświętszego Sakramentu;
  - b) podczas opuszczania trumny do grobu;
  - c) podczas ogłoszenia minuty ciszy dla uczczenia czyjejś pamięci;
  - d) podczas składania wieńców, kwiatów i zniczy przez wyznaczone delegacje; na każde polecenie opuszczenia sztandaru wydane przez księdza lub inną przemawiającą osobę.

IV. OPIS ZACHOWANIA UCZNIÓW W TRAKCIE OFICJALNYCH UROCZYSTOŚCI

1. Wejście dyrektora szkoły na salę na początku uroczystości, gdzie zgromadzona młodzież, powinno być zapowiedziane przez prowadzącego: „**Szanowni .....**: **Dyrektor Zespołu Szkolno – Przedszkolnego – Pan/Pani .....**”. Zapowiedź ta winna spowodować przyjęcie przez młodzież postawy zasadniczej.

2. Osoba prowadząca uroczystość podaje komendę:

„Bacność”

„Poczet sztandarowy wprowadzić” – uczniowie bez nakryć głowy zachowują postawę zasadniczą. Poczet sztandarowy wchodzi na miejsce uroczystości. Jeśli droga przemarszu jest wąska, poczet może iść „gęsiego”, przy czym osoba trzymająca sztandar idzie w środku. W trakcie przemarszu wszyscy stoją, a sztandar należy pochylić pod kątem 45 stopni do przodu. Poczet zajmuje miejsce po lewej lub prawej stronie Sali, przodem do zgromadzonych i podnosi sztandar do pionu. Po wprowadzeniu sztandaru prowadzący podaje następną komendę:

„Do hymnu państwowego” – odśpiewany lub odtworzony zostaje hymn państwowy – zgodnie z obowiązującym prawem jest to „Mazurek Dąbrowskiego”. W trakcie hymnu sztandar jest pochylony pod kątem 45 stopni. Po odśpiewaniu (wysłuchaniu) hymnu prowadzący podaje następną komendę:

„Po hymnie” – uczestnicy uroczystości przyjmują postawę swobodną.

„Poczet sztandarowy wyprowadzić” – zachowanie młodzieży i czynności pocztu sztandarowego są analogiczne do sytuacji wprowadzenia pocztu do sali.

V. SPOSÓB ZACHOWANIA POCZTU SZTANDAROWEGO

Sztandarem wykonuje się następujące chwyt:

1. **„Na ramię”** – wykonując chwyt **„Na ramię”**, chorąży prawą ręką (pomagając sobie lewą) kładzie drzewce na prawe ramię i trzyma je pod kątem 45 stopni (w stosunku do ramienia);
2. **„Prezentuj”** – wykonując chwyt **„Prezentuj”** z położenia **„Do nogi”**, sztandarowy podnosi sztandar prawą ręką pionowo do góry wzdłuż prawego ramienia; następnie lewą ręką chwytą drzewce sztandaru tuż pod prawą i opuszcza prawą rękę na całej długości, obejmując dolną część drzewca; asysta sztandaru w postawie zasadniczej;
3. **„Do nogi”** – wykonując chwyt **„Do nogi”** z położenia **„Prezentuj”** lub z położenia **„Na ramię”**, sztandarowy przenosi sztandar prawą ręką (pomagając sobie lewą) do nogi.
4. Chwyt **„Do nogi”** wykonuje się na komendę: **„Bacność”**.
5. Salutowanie sztandarem wykonuje się z postawy **„Prezentuj”**, chorąży robi zwrot w prawo skos z równoczesnym wysunięciem lewej nogi w przód na odległość jednej stopy i pochyła sztandar w przód do 45 stopni; po czasie salutowania przenosi sztandar do postawy **„Prezentuj”**.
6. Sztandar należy również pochylić podczas wciągania flagi państwowej na maszt oraz w przypadku ogłoszenia minuty ciszy dla uczczenia czyjejś pamięci.

VI. CEREMONIAŁ ŚLUBOWANIA KLAS PIERWSZYCH

1. Termin ślubowania klas pierwszych przypada na październik danego roku szkolnego.
2. Ustawienie: pierwszoklasiści ustawiają się według ustalonego wcześniej porządku (sposób ustawienia zależny będzie od liczby ślubujących).
3. Uroczyste powitanie uczniów i ich rodziców przez dyrektora i wprowadzenie do ślubowania.
4. Wydanie komendy: **„Bacność! Sztandar szkoły wprowadzić!”**.
5. Podanie komendy: **„Do hymnu szkoły!”**.
6. Ośpiewanie przez zebranych lub odtworzenie hymnu państwowego.
7. Podanie komendy: **„Po hymnie!”**.
8. Wydanie komendy: **„Do ślubowania!”**. Poczet sztandarowy występuje i pochyła sztandar pod kątem 45 stopni. W tym samym czasie przedstawiciele klas pierwszych

podchodzą do sztandaru. Ustawiają się po obydwu jego stronach, kładą prawą dłoń na sercu, a dwa palce lewej dłoni (wskazujący i środkowy) wyciągają prosto w kierunku sztandaru. Pozostali uczniowie kładą prawą dłoń na sercu i powtarzają za dyrektorem (lub przewodniczącym Samorządu Uczniowskiego) słowa przysięgi.

TEKST ŚLUBOWANIA

W obecności zaproszonych gości, dyrekcji, nauczycieli, rodziców, koleżanek i kolegów ślubuję uroczyście:

Wypełniać sumiennie obowiązki ucznia

ŚLUBUJĘ

Uczyć się pilnie, być dobrym kolegą

ŚLUBUJĘ

Dbać o dobre imię swojej klasy i szkoły oraz domu rodzinnego

ŚLUBUJĘ

Przynosić dumę rodzicom i nauczycielom

ŚLUBUJĘ

Swoim zachowaniem i nauką sprawiać innym radość

ŚLUBUJĘ

9. Podanie komend: „Po ślubowaniu!” i „Delegacje klas pierwszych wstęp!”.
10. Uroczyste pasowanie uczniów klas pierwszych – przewodniczący Samorządu Uczniowskiego informuje pierwszoklasistów, iż teraz nastąpi pasowanie na uczniów Zespołu Szkolno – Przedszkolnego. Następnie dyrektor szkoły (za pomocą ozdobnego ołówka) pasuje uczniów.
11. Podanie komendy: „Do ślubowania!”
12. Sztandarowy występuje i pochyla sztandar pod kątem 45 stopni.
13. Przyrzeczenie rodziców uczniów klas pierwszych (dyrektor lub przewodniczący Samorządu Uczniowskiego) czyta tekst ślubowania, a rodzice na koniec odpowiadają „Przyrzekamy”.

TEKST ŚLUBOWANIA SKŁADANEGO PRZEZ RODZICÓW

Proszę o powstanie i podniesienie prawej dłoni. Po wysłuchaniu przyrzeczenia proszę głośno odpowiedzieć: „**Przyrzekam!**”

Będę zawsze pamiętać, że dziecko jest unikalnym skarbem.

Słuchać uważnie, o czym mówi.

Pamiętać, że każdy człowiek uczy się na błędach.

Doceniać w dziecku to, co w nim najlepsze.

Przytulać je często.

Cieszyć się jego dzieciństwem, pamiętając, że szybko mijają lata.

14. Wygłoszenie przez dyrektora krótkiego, okolicznościowego przemówienia.
15. Po części oficjalnej następuje dalsza część uroczystości (spotkanie w klasach).

VII. CEREMONIAŁ PRZEKAZANIA OPIEKI NAD SZTANDAREM

1. Przekazanie opieki nad sztandarem odbywa się w czasie uroczystego zakończenia roku szkolnego w bezpośredniej obecności dyrektora szkoły.
2. Najpierw występuje poczet sztandarowy ze sztandarem, następnie wychodzi nowy skład pocztu.

3. Jako pierwszy głos zabiera dotychczasowy chorąży pocztu sztandarowego, który mówi: **„Przekazujemy Wam sztandar – symbol wartości najważniejszych dla każdego Polaka – wiary, nadziei, miłości do ojczyzny. Opiekujcie się nim i godnie reprezentujcie naszą szkołę”**.
4. Na co chorąży nowego pocztu sztandarowego odpowiada: **„Przyjmujemy od Was sztandar. Obiecujemy dbać o niego, sumiennie wypełniać swoje obowiązki i być godnymi reprezentantami Szkoły Podstawowej im. Plk M. Sołtysiaka „Barabasha” w Daleszycach”**.
5. Po tych słowach dotychczasowa asysta przekazuje insygnia. Chorąży salutuje sztandarem, nowy chorąży przyklęka na prawe kolano, całuje róg sztandaru, po tym następuje przekazaniu sztandaru, a następnie pozostałych oznak pocztu: rękawiczek, szarf. Następnie odchodzący chorąży przyklęka na prawe kolano i całuje róg sztandaru.
6. Po przekazaniu sztandaru stary skład pocztu sztandarowego dołącza do pozostałych na sali uczniów; nowy, po komendzie: „Poczet sztandarowy wyprowadzić” opuszcza salę.

Załącznik nr 1

W życiu szkoły ważne uroczystości uświetniają swoją obecnością zaproszeni goście. Precedencja to porządek (witania, przemawiania, zajmowania miejsc) podczas oficjalnych spotkań władz państwowych. W Polsce precedencja uzależniona jest od zajmowanego stanowiska. W niektórych krajach uzależniona jest od posiadanych tytułów szlacheckich, honorowych lub posiadanych odznaczeń. W Polsce precedencja wygląda następująco:

1. Precedencja stanowisk umocowanych konstytucyjnie i kierowniczych państwowych:
  - Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej;
  - Marszałek Sejmu;
  - Marszałek Senatu;
  - Prezes Rady Ministrów;
  - Prezes Trybunału Konstytucyjnego;
  - Prezes Sądu Najwyższego;
  - ministrowie;
  - prezes NBP;
  - prezes NSA;
  - prezes NIK;
  - Rzecznik Praw Obywatelskich;
  - prezes Instytutu Pamięci Narodowej;
  - posłowie i senatorowie;
  - szef Kancelarii Prezydenta;
  - szefowie Kancelarii Sejmu i Senatu;
  - szef Kancelarii Premiera;
  - szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego;
  - sekretarz stanu;
  - kierownik urzędu centralnego;
  - wojewoda.
2. Precedencja stanowisk administracji rządowej i samorządowej w województwie:
  - wojewoda;
  - marszałek województwa;
  - przewodniczący Sejmiku Województwa;
  - wicewojewoda;
  - kurator świąty;
  - prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej;

- przewodniczący Samorządowego Kolegium Odwoławczego;
  - wiceprzewodniczący Zarządu Województwa;
  - wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa;
  - wizytator kuratorium oświaty;
  - członek Zarządu Województwa;
  - radny województwa;
  - dyrektor generalny Urzędu Wojewódzkiego;
  - skarbnik województwa;
  - inni zaproszeni goście.
3. Precedencja stanowisk samorządowych w powiecie:
- Starosta;
  - przewodniczący Rady Powiatu;
  - wicestarosta;
  - dyrektor wydziału oświaty;
  - wiceprzewodniczący Rady Powiatu;
  - inspektor wydziału oświaty;
  - członek Zarządu Powiatu;
  - radny powiatu;
  - sekretarz powiatu;
  - skarbnik powiatu;
  - inni zaproszeni goście.
4. Precedencja stanowisk w gminie (mieście):
- wójt (burmistrz, prezydent miasta);
  - przewodniczący Rady Gminy (Rady Miasta);
  - zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
  - dyrektor wydziału oświaty;
  - wiceprzewodniczący Rady Gminy (Rady Miasta);
  - radny gminy (miasta);
  - sekretarz gminy (miasta);
  - skarbnik gminy (miasta);
  - inspektor nadzorujący placówkę;
  - sołtys;
  - przewodniczący zarządu dzielnicy (osiedla);
  - inni zaproszeni goście.
5. Zaproszonych gości powinien powitać dyrektor w wejściu do szkoły. Jeżeli tego obowiązku nie może wypełnić sam, deleguje swojego zastępcę.

Załącznik nr 2

Kilka uwag na temat używania symboli państwowych

Przedstawione poniżej zasady odnoszą się do administracji publicznej (rządowej, samorządowej) oraz szkół i placówek oświatowych.

1. Godło i flaga są symbolami państwa, do których należy się odnosić z należną czcią i szacunkiem.
2. Znaki państwowe mają pierwszeństwo przed każdym innym znakiem, np. znakami samorządowymi, organizacji, instytucji, itp.
3. Miejscem pierwszym (uprzywilejowanym) jest zawsze prawa strona osoby stojącej tyłem do budynku lub na prawo od godła, patrząc od strony godła (tj. kierunek, w

którym patrzy orzeł). W heraldyce przyjmuje się odwrotny kierunek patrzenia, tj. nie z punktu widzenia obserwatora, ale z punktu widzenia godła lub flagi.

4. Znaki państwowe gospodarza mają pierwszeństwo przed równorzędnymi im w hierarchii znakami państwa, w imieniu którego odbywa się wizyta władz państwowych.
5. Tradycyjnie godło i flaga pełnią rolę szczególnych znaków informacyjnych – należy je umieszczać w takich miejscach i w takiej liczbie, aby tę rolę spełniały; przy zwielokrotnieniu stają się dekoracją.
6. W instytucji zobowiązanej do używania godła i wywieszania flagi RP zapisy określające odpowiedzialność za używanie symboli państwowych powinny być wprowadzone do regulaminu organizacyjnego lub innego dokumentu określającego zakresy obowiązków odpowiedzialnych pracowników. Odpowiedzialność obejmować powinna w szczególności:
  - a) właściwe umieszczanie godła i flag;
  - b) okresowe sprawdzanie ich stanu;
  - c) wymianę zużytych;
  - d) terminowe wywieszanie flag;
  - e) zbieranie flag wycofanych z użytku w celu ich zniszczenia.
7. Używane godła i flagi muszą być zgodne z wzorami określonymi w ustawie.
8. Godła i flagi powinny być utrzymywane w czystości i w dobrym stanie fizycznym, tj. niezniszczone, nieuszkodzone, niepostrzępione, niewyblakłe, itp. Natychmiast należy reagować w przypadkach zanieczyszczenia (np. spowodowanego warunkami atmosferycznymi). Godła i flagi powinny być przechowywane w czystym pomieszczeniu, w sposób zabezpieczający je przed zniszczeniem lub kradzieżą.
9. Wycofane z użycia godła i flagi nie mogą być wyrzucane do śmietnika lub porzucane w przypadkowych miejscach, ale powinny być gromadzone i niszczone w sposób godny, najlepiej palone, po pozabawieniu ich cech używalności. Przed zniszczeniem flaga winna być rozcięta, aby rozdzielić barwy. Metalowe tablice z godłem należy dokładnie zamalować przed zełmowaniem lub pociąć.
10. Instytucje zobowiązane do używania godła i flag RP powinny prowadzić ewidencję przychodów (zakupy) oraz rozchodów (protokoły zniszczenia).
11. Pod wizerunkiem godła zgodnym z ustawą, możliwe jest eksponowanie wizerunku orła artystycznie przetworzonego, jednak nie może on zastępować wizerunku ustawowego.
12. Nie należy używać godła z okresu PRL z dorobioną koroną.
13. Miejsce umieszczania godła w siedziba instytucji zobowiązanej do jego umieszczania:
  - a) na zewnątrz – tablica z godłem po prawej stronie lub nad wejściem do budynku oraz tablica z nazwą instytucji, po prawej, poniżej godła; jeżeli w budynku jest kilka urzędów, na budynku należy umieścić jedną tablicę z godłem, a poniżej tablice z nazwami poszczególnych instytucji; jeżeli na siedzibie organu samorządowego eksponowany jest herb miasta czy gminy, to powinien być umieszczony poniżej godła państwowego lub po drugiej stronie (lewej) wejścia;
  - b) wewnątrz – pomieszczenia urzędowe, sale posiedzeń, sale wykładowe i lekcyjne (pomieszczenia urzędowe należy rozumieć jako pomieszczenia zajmowane przez kadrę kierowniczą jednostki, tj. ściśle kierownictwo).
14. Jednostki zobowiązane do umieszczania godła powinny je umieszczać również na swoich stronach internetowych, przy czym godło powinno być zgodne z wzorem ustawowym. Poza ustawowym godłem można umieścić również jego wizerunek artystycznie przetworzony. Jeżeli poza godłem umieszcza się na stronie również inny znak (np. godło województwa, miasta lub gminy) godło państwowe powinno być umieszczone na pozycji uprzywilejowanej.

15. Flaga państwowa może wyeksponowana na stałe przed urzędem, np. przy wejściu, w celu podkreślenia, że jest to urząd państwowy; w nocy flaga powinna być oświetlona.
16. Rozróżnienie w ustawie: flagę podnosi się – wyciąga na maszt przed budynkiem lub na dachu (oznacza to, że każdy urząd powinien mieć maszt), umieszczać – na drzewcu na ścianie budynku lub wewnątrz.
17. Zgodnie z ogólnie przyjętym zwyczajem flagę podnosi się najpóźniej do godziny 8.00 rano, a opuszcza się o zachodzie słońca; jeżeli uroczystość, rocznica lub święto przypada w przeddzień dni wolnych od pracy, flagi mogą być podniesione przez kilka dni, z tym że jeżeli są pozostawione na noc, to powinny być oświetlone; jeżeli w budynku znajduje się kilka urzędów, flagę wywiesza urząd, który zarządza budynkiem.
18. Sposób eksponowania flagi przed jednostkę (przed oficjalną siedzibą, na zewnątrz i wewnątrz) powinien służyć przekazaniu odpowiedniego komunikatu:
  - a) na dachu siedziby – informuje, że głowa państwa przebywa w swojej siedzibie lub organ kolegialny obraduje;
  - b) przed budynkiem – podkreśla publiczny charakter obiektu;
  - c) wewnątrz – potwierdza komunikaty zewnętrzne, a w przypadku wystawienia jej obok godła państwa lub organizacji dopełnia symbolikę państwową lub organizacyjną.
19. Umieszczenie większej liczby flag państwowych jest oficjalną dekoracją akcentującą uroczystość państwową lub narodową.
20. Wielkość flagi powinna być dostosowana do wielkości obiektu oraz warunków otoczenia.

Szczegółowe wskazówki dotyczące postępowania z flagą państwową

1. Na fladze nie wolno umieszczać ani przyczepiać do niej żadnego znaku, litery, słowa, liczby czy jakiegokolwiek rysunku.
2. Gdy flaga jest wywieszona, powinna zajmować pozycję uprzywilejowaną.
3. Flaga powinna być tak umieszczana, aby nie dotykała podłoża, podłogi lub nie była zamoczona w wodzie.
4. Flaga powinna być zabezpieczona przed zniszczeniem, zerwaniem lub upadkiem na ziemię.
5. Podczas ulewy lub przy bardzo silnym wietrze flagę należy zdjąć lub, jeżeli musi być wywieszona (np. podczas wizyty oficjalnej) należy dbać, aby nie uległa zniszczeniu lub zerwaniu. O ile do tego dojdzie, należy ją bezzwłocznie zdjąć.
6. Flaga powinna być wciągana na maszt i opuszczana w sposób energiczny, a jeżeli podczas jej podnoszenia jest wykonywany hymn, tempo podnoszenia flagi należy dostosować do czasu wykonywania hymnu (zacząć i skończyć jednocześnie).
7. Jeżeli flaga RP jest umieszczona na pojeździe, powinna znajdować się po jego prawej stronie.
8. Jeżeli flaga jest umieszczana na podium mówcy, powinna znajdować się na prawo od mówcy; zwróconego twarzą do słuchaczy lub płasko na ścianie, nad mówcą lub za nim.
9. Po przecięciu wstęgi w barwach państwowych z okazji uroczystości otwarcia jakiegoś obiektu lub odsłonięcia pomnika, wstęgę należy zabezpieczyć, aby nie upadła na ziemię, nie leżała na ziemi ani nie była deptana.
10. Jeżeli używa się flagi do przykrycia posągu lub pomnika podczas uroczystości jego odsłaniania, nie można dopuścić, aby flaga nie upadła na ziemię.
11. W przypadku ogłoszenia żałoby narodowej flagę wywiesza się opuszczoną do połowy masztu w ten sposób, że podnosi się ją do samej góry, a następnie opuszcza do połowy masztu. Przy jej zdejmowaniu podobnie, należy najpierw podnieść ją do samej góry, następnie opuścić całkowicie. Jeżeli nie ma takiej możliwości (brak masztu) żałobę

można wyrazić wywieszając czarną flagę na pozycji na lewo od flagi państwowej lub poprzez przymocowanie do drzewca czarnej wstęgi.

12. Instytucja odpowiedzialna za organizację obchodów, podczas których używane są flagi z papieru, powinna zapewnić odpowiednie warunki do ich zebrania po zakończeniu uroczystości oraz odpowiednie zniszczenia. Flagi nie powinny być wyrzucane do śmietnika ani rzucone na ziemię.
13. Jeżeli wraz z flagą RP eksponowane są flagi różnych krajów i organizacji, maszty powinny być tej samej wysokości.
14. Flaga RP powinna być podnoszona jako pierwsza i opuszczana jako ostatnia.
15. Flaga państwowa nie powinna być wywieszana na jednym maszcie lub drzewcu razem z inną flagą lub flagami.
16. Jeżeli flaga państwowa jest eksponowana w jednej linii z innymi flagami (np. samorządowymi) lub flagami innych krajów, powinna zajmować pozycję uprzywilejowaną, tj. skrajną na prawo.
17. Flagi organizacji międzynarodowych (np. Unia Europejska lub NATO) nie mają statusu flag państwowych i powinny zajmować drugie miejsce w stosunku do flagi państwowej, tj. po lewej stronie.

Jeszcze kilka uwag dla uczniów i pracowników oświaty

1. Flaga z godłem nie powinna być używana przez obywateli, ponieważ jest zastrzeżona wyłącznie dla grupy podmiotów określonych w ustawie (placówki dyplomatyczne, lotniska, samoloty cywilne podczas lotów za granicą, kapitanaty portów, na statkach morskich).
2. Jeżeli flaga zapłacie się dookoła drzewca, trzeba ją rozplątać. Zaplątana flaga nie jest ozdobą.
3. Jeżeli flaga jest w stanie nienadającym się już do użytku, powinna być zniszczona w sposób godny, najlepiej przez spalenie lub pocięcie w taki sposób, aby rozdzielić barwy.
4. Podczas ceremonii podnoszenia albo opuszczania flagi, lub gdy flaga jest niesiona podczas pochodu, przemarszu, przeglądu, wszystkie osoby, z wyjątkiem tych, które są w mundurach, powinny być zwrócone twarzą do flagi i przyjąć postawę wyprostowaną.
5. Drzewce lub maszty flagi przeznaczone są tylko do tego celu, nie umieszcza się na nich żadnych dekoracji ani znaków reklamowych.
6. Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązuje zachowanie powagi i spokoju oraz zdjęcie nakrycia głowy (mężczyźni).
7. Nie należy nadużywać symboli państwowych podczas akcji protestacyjnych organizowanych przez grupy zawodowe lub społeczne, jeżeli nie jest to związane z walką o dobro całego kraju.
8. Symbole państwowe innych państw należy traktować z takim samym szacunkiem, jakiego oczekujemy od innych w stosunku do polskich symboli narodowych.

Załącznik nr 3

Podstawowe informacje o znakach Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego

Herb, flaga oraz hymn to znaki określające suwerenność naszego państwa. Herby, czyli znaki rodów, państw, miast, opisuje się za pomocą odpowiedniej terminologii.

Herb. Herb posiada tarczę (jej powierzchnię nazywamy polem) oraz godło (znak w polu tarczy). Często pojęcie herbu utożsamia się z wyobrażeniem orła białego, podczas gdy jest to tylko godło czyli część herbu. Nazwą herbu naszego państwa jest Orzeł Biały. Jest to wizerunek Orła Białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy. Nie znamy dokładnie

genezy naszego herbu. Wiadomo, że znak orła został przyjęty przez książąt piastowskich w całej Polsce. Miało to miejsce w I połowie XIII wieku. Orzeł jako znak książęcy podtrzymywał świadomość wspólnego pochodzenia. Po okresie rozbitcia dzielnicowego Przemysław II, koronując się na króla Polski w 1295 roku powrócił do znaku Orła Białego. Wizerunek orła z jego pieczęci jest najstarszym wyobrażeniem w pełni ukształtowanego herbu. Jest to jeden z najstarszych na świecie herbów państwowych. Nie został zmieniony przez 700 lat, poza okresem zaborów i PRL. Ostatni Jagiellonowie wprowadzili zwyczaj łączenia znaku orła z osobistym monogramem królewskim wiązany na piersiach orła. Po podpisaniu unii lubelskiej orzeł był zawsze znakiem Korony. W dobie królów elekcyjnych do czteropolowego herbu dodawano tarczę środkową z herbem panującego. Okres rozbiorów spowodował, że Orzeł Biały stracił samodzielny byt. Po wybuchu powstania listopadowego rząd narodowy wprowadził herb przedstawiający Orła Białego z Pogonią Litewską na dwudzielnej tarczy. W powstaniu styczniowym w 1863 roku władze wprowadziły koronę jagiellońską, która łączyła Orła, Pogoń i św. Michała Archaniola. Po odzyskaniu niepodległości w 1919 roku Sejm Ustawodawczy przywrócił jako herb państwa Orła Białego. Jego stylizacja nawiązywała do czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego. W 1927 roku rozporządzenie Prezydenta RP zmieniło nieco wizerunek Orła. W takiej formie przetrwał on na obczyźnie do 1956 roku. W PRL zachowano wizerunek Orła z 1927 roku, ale pozbawiono go korony. Oficjalny wzór współczesnego Orła Białego pochodzi z 1990 roku.

Flaga. Flaga to znak złożony z barw narodowych. Pojęcie flagi pojawia się dopiero na przełomie XIX i XX wieku. W dawnej Rzeczypospolitej używano chorągwi państwowej heraldycznej – czerwonej z wizerunkiem Orła Białego. Białe – czerwone barwy pojawiały się rzadko. Pod koniec XVIII wieku i w czasach Księstwa Warszawskiego pojawiały się w formie kolistej kokardy. W czasie powstania listopadowego 7 lutego 1831 roku kokardy białe – czerwone uznano za barwy narodowe. Nawiązywały one do bieli Orła i Pogoni oraz czerwieni ich pól. Polska ma jedne z najstarszych w świecie zdefiniowane barwy narodowe.

Hymn państwowy – Mazurek Dąbrowskiego

W 1797 roku w Reggio Józef Wybicki napisał słowa do melodii, którą muzykolodzy uważają za anonimową. Tak powstała „Pieśń Legionów Polskich we Włoszech”. Jej słowa różniły się od słów dzisiejszego hymnu. Od czasów powstania listopadowego uznawano ją za pieśń narodową. Od 1918 roku wykonywano ją jako hymn państwowy. Pod względem prawnym usankcjonowano tę sytuację dopiero w 1926 i 1927 roku. Najpierw Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydało okólnik do kuratoriów okręgów szkolnych, podając tekst i nuty hymnu. Rok później Minister Spraw Wewnętrznych wysłał do wojewodów okólnik z obowiązującym tekstem jednej zwrotki i refrenu. W tym samym roku ustalono akompaniament fortepianowy i podkład harmoniczny hymnu.

Załącznik nr 4

Nadanie sztandaru szkole

Najważniejszą uroczystością w życiu szkoły jest nadanie imienia i sztandaru. W naszej szkole przekazanie sztandaru odbyło się według następujących zasad.

1. Przekazanie sztandaru:
  - a) fundatorzy (u nas rodzice) gospodarzowi terenu (burmistrz jako przedstawiciel organu prowadzącego);
  - b) burmistrz dyrektorowi;
  - c) dyrektor uczniom.
2. Przebieg uroczystości:
  - a) przed południem – część sportowa;
  - b) po południu – część zasadnicza;

- przejście ulicami miasta do Kościoła;
- poświęcenie sztandaru (po komunii świętej) – poprzedzone prośbą rodziców o poświęcenie sztandaru;
- przekazanie sztandaru (odczytanie aktu przekazania) przez Radę Rodziców dyrektorowi szkoły;
- prezentacja sztandaru zebraniem w kościele;
- przekazanie sztandaru przez dyrektora pocztowi sztandarowemu;
- akt ślubowania przedstawicieli społeczności szkolnej;
- program artystyczny wkomponowany w przebieg uroczystej mszy świętej;
- przemarsz ulicami miasta i powrót pod budynek szkoły;
- przed budynkiem szkoły – hymn, odczytanie uchwały Rady Miasta o nadaniu szkole imienia i sztandaru;
- odsłonięcie tablicy pamiątkowej;
- krótkie przemówienia zaproszonych gości;
- wpisy do wyłożonej przed budynkiem księgi pamiątkowej;
- wprowadzenie sztandaru;
- część nieoficjalna uroczystości.